

شناسایی عوامل مؤثر بر افزایش تاب آوری اقلیمی در طراحی شهری (مطالعه موردی: شهر رشت)^۱

سهیل هاشمی * (دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری، دانشکده معماری و هنر دانشگاه گیلان، رشت، ایران)

صابر محمدپور (دانشیار، گروه شهرسازی، دانشکده معماری و هنر دانشگاه گیلان، رشت، ایران)

دریافت ۱۴۰۳/۰۸/۱۶

پذیرش ۱۴۰۳/۱۲/۱۹

شهرسازی و معماری ایران (۱۴۰۳) پاییز، ۱ (۲)، ۳۰-۴۴

چکیده

با توجه به تغییرات اقلیمی و افزایش بحران‌های طبیعی در سال‌های اخیر، تاب‌آوری شهری به یکی از نیازهای ضروری در طراحی شهرهای پایدار تبدیل شده است. این پژوهش با هدف شناسایی و تحلیل عوامل مؤثر در افزایش تاب‌آوری اقلیمی در طراحی شهری پایدار، با تمرکز بر شهر رشت، انجام شده است. برای دستیابی به اهداف پژوهش و در راستای اعتبار قابل استناد از تحلیل‌های چندمعیاره استفاده شده است؛ داده‌های کیفی از طریق برداشت‌های میدانی، مصاحبه و پرسشنامه بوسیله SPSS تحلیل و طبقه‌بندی شده و معیارهای استخراج شده و داده‌های کیفی از روش تاپسیس امتیاز دهی و رتبه‌بندی شده‌اند و چهارچوب از برآیند آن استخراج و ارائه شده است. این فرآیند شامل توزیع پرسشنامه برای جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS بهره‌بردار شده است. نتایج نشان می‌دهند که بهبود زیرساخت‌های شهری، توسعه فضاهای سبز، مدیریت منابع آب، کاهش گازهای گلخانه‌ای و افزایش آگاهی عمومی از جمله عوامل کلیدی مؤثر بر تاب‌آوری اقلیمی در رشت هستند. این پژوهش تأکید می‌کند که طراحی شهری با رویکرد تاب‌آوری اقلیمی می‌تواند آسیب‌پذیری شهرها را در برابر تغییرات اقلیمی و بلایای طبیعی کاهش دهد. در این راستا، برنامه‌ریزی شهری باید به‌گونه‌ای صورت گیرد که وضعیت کالبدی، زیست‌محیطی و اجتماعی شهرها را بهبود بخشد و شرایط لازم برای کاهش اثرات تغییرات اقلیمی و افزایش ظرفیت مقابله با بلایا فراهم شود. به‌ویژه در شهر رشت، اقدامات هماهنگ در بهبود زیرساخت‌ها، مشارکت عمومی و مدیریت منابع طبیعی می‌تواند این شهر را به الگویی برای تاب‌آوری اقلیمی تبدیل کند.

Abstract

In recent years, climate change and the increase of natural crises have highlighted the necessity of focusing on urban resilience. This study aims to identify and analyze the factors affecting the enhancement of climate resilience in sustainable urban design, using the city of Rasht as a case study. To achieve this objective, questionnaire methods, data analysis with SPSS, and the TOPSIS model were employed. The results indicate that the improvement of urban infrastructure, the development of green spaces, water resource management, the reduction of greenhouse gases, and the enhancement of public awareness are among the most significant factors influencing climate resilience in Rasht. This research specifically demonstrates that urban design with a climate resilience approach can help reduce the vulnerability of cities to climate change and natural disasters. Overall, the study concludes that success in increasing urban climate resilience requires a comprehensive and multidimensional approach. Urban planning should be designed to improve the physical, environmental, and social conditions of cities while creating the necessary conditions to mitigate the impacts of climate change and enhance disaster response capacity. Ultimately, success in enhancing climate resilience necessitates a holistic and multidimensional approach that aids in improving the physical, environmental, and social conditions of cities. Particularly in Rasht, coordinated efforts in infrastructure improvement, public participation, and natural resource management can transform the city into a model of climate resilience.

Keywords

Climate resilience, Urban design, Climate change, Urban infrastructure, Rasht, TOPSIS.

واژگان کلیدی: تاب‌آوری اقلیمی، طراحی شهری، تغییرات اقلیمی، زیرساخت‌های شهری، شهر رشت، TOPSIS

*Corresponding Author Email Address: Soheilhashemi9910@gmail.com

۱. مقاله حاضر با توجه به یافته‌های پژوهشی پایان‌نامه کارشناسی ارشد با عنوان "ارائه چهارچوب طراحی شهری با رویکرد افزایش تاب‌آوری اقلیمی (نمونه موردی: شهر رشت)" تدوین شده است.